

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd perfectio ob summam sui dignitatem ab omnibus sit excolenda. Cap.
xxxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

gremente sacerdote tabernaculum aures vniuerso-
 rum astantium pullabat. [Sacerdos, cui mysticè vestis
 ista consuitur quisque perfectus est, cuius totum mu-
 nus in hoc profectò consistit, vt Deo, non sacrificia
 taurorum, aut vitulorum, sed suimetipsius offerat, &
 in altari cordis quicquid carnale est, charitatis igne
 consumat. Vestis autem eius hyacinthina ad talos
 vsque demissa, cœlestis est eius conuersatio, vt ait Be-
 da, quæ pedes sacerdotis operit, dum perseuerans est,
 & finem vitæ viri perfecti contingit. Illi enim dicitur:
 Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam
 vitæ,] & ne istam coronam æternæ vitæ perdat, vsque
 ad mortem in bono perseuerat. Extremitas huius ves-
 tis, finis ipse est sanctæ & cœlestis cōuersationis, quæ
 nō in genibus, aut in cruribus, sed in pedibus finitur,
 quoniam ad finem vsque vitæ perdurans, in aliam
 meliorem conuersationem commutatur. Sed vide
 quid ex hac extremitate siue ora dependeat: Cerrè
 mala punica, & tintinnabula, quæ iucundam & sanctam
 perfectorum memoriam designat. Tintinnabula
 namque sonant, & ad efferenda lumina, & ad vi-
 dendam vestem sacerdotis, & mala punica nos pro-
 uocant. Et dum verba, quæ vitam perfectorum tra-
 ctant; audimus, nihil aliud internis oculis, quàm san-
 ctissimam quandam vitam, & cœlestia desideria, cha-
 ritatis opera, & purissimas omnium virtutum actio-
 nes aspiciamus. Quibus & ad laudandos sanctos ipsos,
 & (quod precipuum est) ad laudandum Dominum
 sanctitatis auctorem, & omnis perfectionis datorem
 permouemur. Quis enim alicuius perfecti viri vitam
 & actus considerans, non clamat cum Dauide: Gene-
 ratio & generatio laudabit opera tua; & potentiam
 tuam pronuntiabunt. Magnificentiam gloriæ sancti-
 tatis tuæ loquētur; & mirabilia tua narrabunt. Et vir-
 tutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem
 tuam narrabunt. Memoriam abundantæ suauitatis
 tuæ eructabunt; & iustitia tua exultabunt.] Verè, Do-
 mine omnes gentes, omnēsque nationes opera tua
 laudant, & potentiam tuam prædicant; illa scilicet
 opera præcipuè, quæ in sanctis tuis facis, & illam po-
 tentiam, quam in mutatione, & emundatione, cor-
 dium eorum ostendis. Narrant, inquam, illam immen-
 sam magnificentiam, qua dilectos tuos è vinculis re-
 rum mundanarum ereptos, sanctitate multiplicas, &
 mirabiles aquarum cœlestium decursus, quibus illos
 emundas. Explicant quoque non sine ingenti admi-
 ratione tuorum operum fortitudinem, quoniam per-
 fectorum operâ (& illi quidem, quod ad naturam at-
 tinet homines sunt imbecilles;) vitia destruis; peccata
 consumis, demones fugas, & solo conspectu homi-
 nionum exterres, & te verè magnum: qui pusillis in-
 gentia potes, apud omnes manifestas. Memoriam hu-
 ius eximia potentie, & suauissimæ misericordie om-
 nes eructant, & id nimis vtiliter, quia dum horum
 operum recordantur, ad tuam iustitiam consecretan-
 dam interius exultant. Est ergo, Domine, perfectorum
 memoria gloriola, honorifica, atque proficua: glorio-
 sa, quia tibi sanctitatis datori gloriam tribuit, honori-
 fica, quia perfectis honorem sempiternum parit: &
 proficua, quia in nobis desiderium imitandi propignit.
 Perit memoria impiorum cum sonitu,] at sanctorum
 memoria in æternum durat: quam sanè perfectio-
 nem excolentes, habebunt: qui verò operibus
 luti & lateris, id est, actionibus mun-
 danis quærunt, nullatenus
 consequentur.

Apoc. 2.

Psal. 144.

Psal. 9.

A *Quòd perfectio ob summam sui dignitatem
ab omnibus sit excolenda.*

C A P. XXXVIII.

MANIA, quæ in superioribus dicta sunt, ma-
 nifestè confirmant summam esse perfectio-
 nis dignitatem, quam vniuersi homines ide-
 berent appetere, & nequaquam in solo appetitu, ac
 desiderio consistere, sed vltra ad exercitationem om-
 nium virtutum progredi acniti, mediis illis tam-
 quam instrumentis hanc pretiosissimam gemmam
 sanctitatis comparare. Nam si pro mundi dignita-
 tibus infatigabili studio laborant; quanto vtilius erit
 illis, pro dignitate perfectionis laborare, quæ non
 solum in hoc sæculo & ad paucos dies, magnos &
 honorabiles reddet, sed etiam in futuro, atque in
 regno Dei, & in æternum, & apud Deum & An-
 gelos eius, claros & gloriosos efficiet? Omnis digni-
 tas huius sæculi exilis & pusilla est, quæ serò inci-
 pit, & citò euanescit, & quamdiu durat, ambiguis
 & implacabilibus curis mentem sub eagemenis dis-
 cruciat. Est quidem pusilla, quia ad paucos, aut in
 paucis rebus suam potestatem extendit. Quid enim
 possunt reges, aut Prælati præcipere, quod non pa-
 rum sit, cum totum illud sit exterius, & ad actus
 interiores mentis nequaquam eorū dominatio pro-
 cedat: & quicquid ipsi præcipiunt, inde vim habet,
 quia à vera virtute præcipitur: aduersum quam si
 aliquid iubeant, nullo modo ad præstandum sub-
 ditos ligant? Serò quoque dignitas mundi incipit.
 Quot enim annis expectandum est, vt quis ad ali-
 quam potestatem ascendat? quantum laborandum,
 & vigilandum, vt aliquem splendorem in republi-
 ca acquirat? & quantos vidimus, in quorum domos
 dignitas, & mors simul ingressæ sunt, & dignitas
 non ad dignitatem conuulit (sed ad immensam tri-
 stitiam subintravit?) Citò etiam discedit; quoniam
 aut temporalis est, & tunc elapsis paucis annis finem
 accipit; aut perpetua (sic enim mandax sæculum
 aliquas dignitates vocat, eo quòd tota vita non ces-
 sent) & hæc in morte hominem inglorium, & nu-
 dum, & multis scrupulis implicatum derelinquit.
 Ac tandem ista dignitas non tam refrigerium est,
 quàm tormentum illam habentis, qui tepidissimè pro-
 pria necessitati, & imbecillitati seruire non potest;
 qui dum manducandum esset, ieiunat; dum dor-
 miendum esset, vigilat; dum paulandum, elabo-
 rat; qui edacibus curis discerpitur, tristitiis affligit-
 tur, & supra vires laboribus oneratur. At dignitas
 perfectionis magna est, & (vt ita dicam) ampla, quæ
 si volumus, citò incipit, & numquam nos deserit,
 & sanctissimis voluptatibus nos ipsos illinit. Quis
 enim eius magnitudinem poterit explicare, quæ
 omnes cogitationes, omnia desideria, omnia ver-
 ba, & omnia opera mentis nostræ componit, &
 Deum nobis propitium, Angelos beneuolos, ho-
 mines amatores, & omnes creaturas subditas red-
 dit? Quis eius citum aduentum exprimet, quæ fa-
 cilè videtur ab his, qui diligunt eam, & inuenitur ab
 his, qui quærunt illum?] Præoccupat, qui se concu-
 piscunt, vt illis se prior ostendat, & si vitorum &
 senum corda diligit, consortium adolescentium, imò
 & puerorum, & virguncularum non erubescit. Quis
 eius perpetuitatem declaret, quæ vsque ad mortem
 virum perfectum sequens, cum carnalibus oculis vi-
 detur secedere, tunc crescit, tunc fit ipsa omnino per-
 fecta, tum mentem fortius afficit, & inseparabilis
 astringit? Quis tandem eius dulcissimum conuictum

Sapient. 6.

eloquatur, quæ nos laboribus eximit, curis liberat, & inter tot huius vitæ molestias vitam iucundam, quietam, & conuersationi cœlesti affimilem tribuit? Et illam dignitatem suspirant homines, illam quarunt, illam amulantur, illam amplectuntur, illam, si possunt, augent, illam, ne discedat, ambabus manibus tenent, fugientem consecantur, labentem erigunt, & hanc perfectionis dignitatem celsissimam tot nominibus gloriosam, tot insignibus titulis honoratam, nec possidere, nec promouere, nec imitari, nec querere, nec cupere, nec cogitare procurant; quid est hoc, nisi fatuitas & insania stultissima? Quamnam ob causam aliquam sæculi dignitatem inquirunt? An quia illos diuites facit, & ad rerum temporalium abundantiam confert? sed perfectio est thesaurus incomparabilis, cui omnes mundi opes seruiunt; & qui se habentes cœlestibus diuitiis, & supernis bonis multiplicat. An quia honore & reuerentia prosequitur? Sed perfectio honorem amplissimum defert, & viros sanctos ab omnibus honorari facit, & ante illos omnem principum & regum honorem prosternit. An quia umbra deliciarum inest? Sed perfectio non tam voluptatibus plena, quàm ipsa sanctissima voluptas est, quæ mare conscientiarum sedat, fluctus desideriorum tranquillat, & delicias Angelorum, quas in Dei cognitione & amore omnis vera sapientia constituit, è cœlo in terram aduehit, & in mentes perfectorum inuehit. An quia ipsa dignitas per se digna est, quæ appetatur? demus hoc gratis, quod verum non est. Sed perfectio seipsa honestissima; seipsa pulcherrima, quæ huius vitæ est summa felicitas, quæ nos Deo amicos, Dei filios efficit, quæ nos vnum spiritum cum Deo facit, quantò magis erit digna, quæ ab omnibus exoptetur? Si ergo delectamini sedibus, & sceptis, ô reges populi, diligite sapientiam, vt in perpetuum regnetis.] Hæc enim sapientiarum aut perfectionis dignitas vestras dignitates stabilis & firmas: ideo namq; non cadunt, quia sunt in mundo viri iusti, & sancti, qui Dominum placant, ne in nos peccatores eius indignatio deficiat. Et si perfectionem colueritis, regnum, & dominatio vestra nullum videbit finem, quia post hanc vitam, in qua cum labore regnatis, in futura cum summa tranquillitate regnabitis. Regnabit, inquam, non soli vos, sed quotquot perfectionem amauerint, & secundum normam illius suam vitam insituerint. Quia hoc habet perfectio, vt principes, & reges ad maiorem dignitatem extollat, & pauperes, ac seruos in dignitatem regiam, & in filiorum Dei statum adducat.

Eò autem hæc præstantissima perfectionis dignitas, maiori conatu à viris spiritualibus appetenda est, quàm à secularibus quælibet dignitas humana, quòd illa sit Dei beneficio velut homini propria, & hæc aliena ac quasi exterius ascita. Quisque verò maiorem solet curam apponere, & vigilantiori conatu nervos intendere, vt perditam dignitatem recuperet, quàm vt nunquam à se habitam, nec debitam sibi acquirat. At dignitates temporales esse extraneas hominibus ex eo perspici potest, quia omnes nudi; & pauperes nascimur, & nullus est, qui ab ipsa conditione sua, aut diuitiis abundet, aut inter alios excellentia alicuius dignitatis emineat. Nudus egressus sum de utero matris meæ, ait Iob, & nudus reuertar illuc.] Sed & ille magnificus rex, qui diuitias, & gloriam talem accepit, vt nemo fuerit similis ei in regibus cunctis retro diebus, ait suum natale verbis edicens: Et ego natus accepi communem aërem, & in similibus factam decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisi plorans: in inuolumentis nu-

tritus sum, & curis magnis. Nemo enim ex regibus aliud habuit naturæ initium.] Dignitas verò gratiæ, & perfectionis velut propria est, quia ab initio nostræ naturæ nobis dono Dei data, nobiscum nata, & cum ipsa natura humana enutriat. Nam quis nescit, hominem, secundum veriorem Theologorum sententiam, in gratia fuisse creatum, & sanctum, ac perfectum fuisse à Deo conditum; qui filios gratiæ, & iustitia ornatos generasset, si in data sibi reuerentia permansisset? Hanc dignitatem communis humani generis pater, per inobedientiam sibi, & nobis perdidit, & quisque post baptismum in crimen incidens, restitutam sibi eadem gratiæ dignitatem amittit. Quæ ergo dementia hominum est, ad fucatas & caducas, & sibi non debitas huius sæculi dignitates aspirare, & hanc verissimam dignitatem, & perpetuam, & maximam, & velut propriam postmittere? Finge obsecro, vt hanc hominum cæcitatem intelligas, esse quemdã adolescentem filium magni regis, & heredem regni, qui facili negotio possit regnum patris, à quo pulsus est per iniuriam, iterum accipere, & cum magna gloria regnare. Si iste seipsum sciens, & regiam tuam pro sapiam agnoscens, regnũ illud debitum sibi contemneret, & in paruulo rusticoũ vico ad iudicis potestatem annuam anhelaret, nõne illum stultum putares, & tamquam insanũ & amentem sperneres: qui ridiculam potestatem, & post annum finendam ambiret, & maximam dignitatem, illamq; per totam vitam, duraturã pessundaret? O homo, ô religiose, si forte religiosus es, qui hæc scripta reuoluis, tu es ille vir, qui in hanc stultitiam incidis, & hanc rem sanè detestandam committis. An non tu es filius Adæ, qui sibi, & tibi gratiæ & perfectionem perdidit? An non (quod sine dubio plus est) tu es filius Christi, qui omnibus filijs Adæ (quantum ad se pertinuit) gratiæ & sanctitatis dignitatem recuperauit, & eã veluti in propatulo exoptuit, vt quisque homo ad eam gratia adiutus, facili negotio rediret? Quare ergo annuas aut triennes dignitates ambis? quare honores vanissimos sequeris? quare ineptas laudationes aucuparis? quare tuo statui nõ debitas comoditates inquis? Imò quare virtutẽ proteris, iustitiã deseris, perfectionẽ detestaris, sanctitatẽ, & animæ puritatẽ, ad quam vocatus es, obliuisceris? Certè tu es filius gehennæ, homo vanissimus, atque stultissimus, qui iuxta vanitatẽ tuam inanes honores amas, & verissimũ honorem, ac maximã dignitatẽ sanctæ perfectionem perdidisti. Certè ab omnibus deplorandus es, qui tanta paupertate sordes, qui in tanta miseria rides, & in tanta calamitate constitutus non sentis. Supra mortuum plora, inquit Ecclesiasticus, defecit enim lux eius: & supra factuum plora, defecit enim sensus.] Supra quẽ tristius plorabimus, ô sapiens vir? An supra mortuum, quem non solus sensus, sed vita quoque reliquit? Imò mihi videtur magis plorandũ esse super factuum, quem miserabilis fors, si nõ vita priuauit, ac quasi in bestia rationis expertem commurauit. Et animus carne solutus pro natura sua cœlestia & terrestria discernet, ac corpori hominis fatui alligatus functiones mentis exercere nõ poterit. Ploremus ergo te supra mortuũ, ô tepide, ô honorũ spiritualium, & gratiæ dilapidator, qui Dei similitudinem cœlesti, vitam spiritualem pro carnali, cõmutasti, pro falsis honoribus, contra ius & fas acceptis verũ honorẽ perdidisti; & adeo sensus hominis fugit à te, vt hoc malũ non sentias, hæc calamitatem non desideas, & hanc miseriam miserari, scilicet vitam tepidam, & seignem volens, & libens admittas. Nos igitur, q in hoc nati sumus, vt Deo largissimo remuneratori seruiamus, & in hoc ad vitã religiosam vocati, vt perfectionis dignitatẽ cõsectemur, adiciamus

D. Tho. 1.
p. 9. 95. ar.
1. q. 100.
ar. 3.

Sapient. 5.

Iob 1.

3. Reg. 13.

Sapient. 7.

Ecl. 12

mus

Zenit. 1.

Cass. lib. 4. de inst. 6. 18.

Mat. 20. Luc. 12.

Prov. 24.

Matth. 6.

Jacob. 1.

mus muliebrem animum, & vires masculorum induamus, vt dignitas hæc fortibus præparata ad nos pro ea desiderantes adueniat. Memores simus, holocaustum Domino offerendum masculum esse debere,] & illi in altari orationis animum masculum, & virile litemus, ne si femineus & pusillanimis fuerit, manus sacerdotis Christi illum cum indignatione ex altari proiciat, & non ignis perfectæ charitatis absorbeat. Non aliorum socordia nos à sancta institutione retrahat, nec tepiditas à cura omnis mortificationis & virtutis abducatur, quia paucorum more viuendum est, si eam dignitatem adepturi sumus, ad quam pauci, & selecti, & fortiter dimicantes perueniunt. Considera, inquit Cassianus, de paucis & electis effectum, & ne exemplo, ac tempore multitudinis refrigerescas, sed viue vt pauci, vt cum paucis inueniri merearis in regno Dei. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.] Et pusillus est grex, cui complacuit Patri hereditatem dare.] Si autem scire auemus, qui sunt isti pauci, more quorum est viuendum: Illi sunt Apostoli, illi martyres; illi confesores, illæ virgines, illi omnes sancti, atque perfecti viri, qui nos præcesserunt, aut nunc viuentes in terra circundant. Illi sunt præcipuè, qui nos in Christo genuerunt. Franciscanus Franciscum videat, Dominicanus Dominicanum aspiciat, Augustinianus Augustinum sequatur, Socius Iesu ipsum Iesum Christum, cuius militiæ nomen dedit, & antesignanum eius Ignatium imitetur. Detestemur vitam tepidorum, & qui sub habitu paupertatis, & humilitatis, diuites fieri cupiunt, dum nullam necessitatem patienter sustinent, & dum in mundo splendere curant, magni videri volunt. Et sequamur non habitu tantum, sed vita illorum vitam, quæ nobis vt cibus optimus & suauissimus in mensa religionis propositus est, vt eum meditationis dentibus conteramus, affectibus deglutiamus, & in nostra opera commuremus. Comede fili mi mel, ait sapiens, quia bonum est, & fauim dulcissimum gutturi tuo.] Sic & doctrina sapientiæ animæ tuæ, quàm cum inuenieris, habebis in nouissimis spes, & spes tua non peribit.] Vita patrum nostrorum est mel, quia eius memoria suauissima est, & sapor, siue imitatio dulcissima. Hæc nobis in mensa religionis apponitur, dum mens nostra exemplis perfectorum eruditur, & monitis Prælatorum accenditur, & lectio regularum ad eorum sequelam & imitationem inuitatur. Comedamus hoc mel, quia reuera bonum est, & nostro cordi salutariferum, quia dulcissimum est, & palato considerationis suauissimum. Comedamus, inquam, illud, & vitam patrum nostrorum sequamur, quæ in hora mortis dabit nobis certam salutis spem: quæ nequaquam nos decipiet, sed in possessionem illius rei, quam sperabamus, deducet. Ne autem putemus nos posse, & hunc suauissimum cibum comedere, & simul cibum mundi, & commoditates sæculi deuorare, quia hic cibus sine dubio nos fœdat, & immundos ac impuros reddit, comestio autem ciborum sanctorum immundis vetita est, & margarita porcis denegata. Nemo potest duobus dominis seruire,] quomodo ergo poterit vno ore, quod toto corpore angustius est, & simplicius, calicè salutis, & calicem demoniorum bibere, & cibum sanctitatis, ac cibum damnationis esurare? Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.] Quis est hic, nisi qui affectus suos in rebus simul diuinis & profanis ponit, & vno corde, scilicet vno affectu, nunc spiritualia sectatur, & alio corde, scilicet alio affectu, statim terrena cupit, & vana conquirat: Hic inconstans est, & instabilis in desiderijs suis, & sicut venator, qui duas simul feras insequitur, nullam capit, ita qui

A spiritualia, & carnalia captare intendit, vtramque amittit.

Operemur non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quod profectò faciemus si vitam & mores tepidorum fugerimus, & feruorem sanctorum patrum nostrorum coluerimus; si terrena omnia, dignitates, commoda, & delicias, ac res superfluas despexerimus; & cælestia, humilitatem, paupertatem, & corporis ac mentis puritatem fuerimus amplexi: Sed heu, dum illa, quæ non profunt, quaerimus, quæ nobis in hac vita, & in futura vitia sunt, & honorabilia, imprudenter amittimus. Et dum sapientes sumus, ea sapientia, quæ stulticia est apud Deum, quæ terrena, & paramus & promouemus, insipientissimi efficiamur, & sapientiam cælestem destruiamus, & lapidamus. Sinistrum latus, id est, corpus, cui à Domino de necessarijs satis in religione prouisum est, superuacuis commodis velut regum mentis protegitur; & dextrum latus, nempe mentem, ò lugenda stulticia! nudam & telis hostium expositam derelinquimus. O quàm graphicè Bernardus describit mores nostros, dicens: Quantos inuenire est, fratres, ex his quoque, qui in religionis habitu, & proposito degunt perfectionis, quos terribilis illa Prophetæ sententia comprehendisse videtur: Si oblitus fuero tui Ierusalem, obliuioni detur dextera mea.] Nempe sinistri custodia lateris tota sollicitudine incubantes, calent admodum, sed sapientia huius sæculi, cui abrenunciassent debuerant; ea quoque nihilominus, quam reuelat caro & sanguis, quibus iuxta Apostolum noluisse acquiescere videbantur. Denique videas eos tam anidè luera captare presentia, tam seculariter transitorijs utilitatibus adgaudere, ad terrenarum damna vel minima facultatum tam pusillanimiter turbari, tam carnaliter super his decertare, discurrere tam imprudenter, tam irreligiosè secularibus sese implicare negotijs, ac si hoc esset tota eorum portio, hæc vniuersa substantia. Attentiùs sanè agricola pauperem excolit fundum, sed cui fortè nulla amplior, pretiosiorve sit possessio. Buccellam panis in sinu suo mendicus abscondit, quod in facellis suis solum hoc metalli genus eruginet. Tu quid ita extremæ huic paupertati, & quidem proprij malè prodigus laboris incumbis? Est & alia tibi possessio, et si fortè remota. Erras. Nihil tam prope nos, quàm quod intra nos est. At fortè non quidem longius positam, sed inutilem esse causatis, vt hic tibi querendam magis sufficientem putes. Falleris, ibi magis inuenies imò non inuenies, nisi ibi. An verò æstimas, quòd vel operam tuam non exigat, vel minus respondeat operanti? Aur certè in tuto credis esse locatam, nec vlla deinceps sollicitudine custodis egeret? Quodlibet horum sapias, scito quòd despicias vehementer. Ibi enim quàm maximè, quæ seminauerit homo, hæc & metet.] Sed & qui parèe seminar, parèe & metet; qui verò in benedictionibus seminauerit, de benedictionibus & metet,] vt faciat vnum tricessimum, vnum sexagesimum, vnum centesimum.] Habes autem thesaurum istum in vasis fictilibus, si tamen adhuc habes. Puto enim iam amisisti, puto iam sublatum est; puto iam comederunt alieni robur tuum, & ignorasti, nec potes thesauro tuo cor apponere, quippe qui thesaurum ipsum non habeas. Alioquin quaeso te, si tam sollicitus es, si nec minima spernis, si tam prudenter seruas paleas tuas, etiam horreum tuum seruare memento, & custodire. Imò verò non exponas thesaurum tuum, qui sic iniquas sterquilinio tuo. Fortè enim illud tibi inuidet mille, sed istum obsident decem millia, nec minus super abundantes astutia, & crudelitate,

Bern. ser. 7. in Pf. Qui habet lat.

Pf. 136.

Galat. 1.

1. Cor. 2.

Galat. 6.

Matth. 13.

Psal. 90.

quàm numero. Cadent, inquit, à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: Verre illuc oculos fidei, fortè enim iam intruperunt aditus, fortè iam liberè diripiunt omnia, fortè iam spolia ipsa distribuunt. Quid sinistro lateri tam male studiosus obseruator inhaeret, nisi quod non in latere iam tibi esse, sed in facie sinistra videntur, quòd hæc prouideas in conspectu tuo semper, & qui tangit hoc, non latus terigisse videtur, sed pupillam oculi tui? Cæterùm iam nunc tibi prouide, quisquis es, dextri negligens, sinistro lateris cultor, ne cum hædis locū accipias in sinistra, quam elegisti. A sperum verbum est, fratres, non immeritò expauistis. Hactenus Bernardus. Qui his verbis non solum tepidam vitam nostram taxat, & immoderatam adhesionem ad res terrenas damnat, sed etiam ad cautelam & timorem hortatur. Timeamus ruinam miserabilem, quia quo statu altiores sumus, eo, si cadimus, periculosius feriemur. Cadere autem est, terrena, quæ deseruimus, resumere, contempta diligere, & in seruore spiritus intepescere. Cauemus etiam ab his; quæ possunt spiritum nostrum ad superna tendentem illicere. Et hæc quidem sunt, quæ speciem externam boni carnalibus oculis præferunt, quæ splendent, quæ delectant, quæ ornant, quæ carni placent, & sensibus blandiuntur. Fugiamus ista, quæ si solum ligarent nos, adhuc extremum nõ esset malum, at victos post se trahunt, & è vita spirituali in carnalem præcipitant; & tandem in barathrum detrudunt. Quid autem calamitosius, quàm virum religiosum à sæculi compedibus exolutum, & non ad quodcumque genus vitæ, sed ad vitam perfectam vocatum, pro gloria ignominiam, pro vita mortem, & pro æterna salute sibi damnationem parare?

Luc. 14.

At multa sunt hæc, quæ nos remorantur, fortia, quæ illiciant, astuta, quæ impediunt. Fateor, sed quæ ad cursum spiritualem inuitant, & ad perfectionem instigant, sunt sine vlla comparatione fortiora. Putamus tepidi, & ipso tepore decepti, quia vires nobis non suppetunt, quibus aut arcem perfectionis capiamus, aut tot hostibus iter impediuntibus reluctemur. Dicimus nobismetipsis, vt nostram ignauiam consolemur, verba illa Saluatoris: Quis rex irurus cõmittere bellum aduersus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo longè agente legationem mittens rogat ea, quæ pacis sunt. Et sic dum bonum legimus, & malè intelligimus, & peius interpretamur, miseræ & carnali vitæ nostræ aliquod prætextum defensionis inquirimus. Sedemus igitur, imò & iacemus in sterquilinio imperfectionum nostrarum, & in ceno fecitissimo focordia procubimus. Ita cogitamus, an cum minori virtutum numero, possimus tot vitiis occurrere, tot hostibus resistere, tot prauos affectus superare. Non omnino miserum esset, si hæc cogitarem, quia fortè inter cogitandum lux diuina nobis affulgeret, & tenebras ignorantia dispelleret. Sed cogitamus inania, euoluimus ambitiosa, imaginamur impura, quarum ista posteriora nos sedant, media insistant, priora eruant. At si aliquando mens nostra de bello cogitat, & seipsam de virtutum ac vitiarum conflictu sollicitat, quare non cogitat, quia vna virtus multis est vitiis fortior, vna bona voluntas multis affectibus prauis superior, vna gratia innumeris aduersariis robustior? Si verò mens humana tam crassa est, & ignara, vt nulla facta comparatione virtutum, solum numerum cogitet, & solum multitudinem pro se, aut aduersus se pugnantem aduertat, quare non cogitat, quoniam Deus, omnia creata, Angli

A & homines, cœlestia & terrestria, visibilia, & inuisibilia eam aduersus vitia pugnantem iuuant, eam cingunt atque defendunt? Ideo inquit sapientia de iustis loquens; Accipiet regnum decoris, & dia dem a speciei de manu Domini; quoniam dextera, sua teget eos, & brachio sancto suo defendet illos. Accipiet armaturam zelus illius, & armabit creaturam ad vltionem inimicorum. Induet pro thorace iustitiam, & accipiet pro galea iudicium certum, sumet scutum inexpugnabile æquitatem: acuet autem duram iram in lanceam, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos: Cogita nunc, o frater tepide, qui ad excusandas excusationes in peccatis Scripturæ legisti, an possis cum centum millibus, imò cum infinitis millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad te? An tu non poteris accipere regnum decoris, & diadema speciei de manu Domini? An non poteris perfectionem consequi, qua in teipso regnes, & in perpetuum victor coroneris, quam pueri & puellæ consequi potuerunt, & victis hostibus ad sanctitatem properarunt? Sed esto, quod tu non potes, an Deus in te non poterit? hostes tuos vincere, affectus cohibere, lacertos roborare, pedes dissoluere, vt curras, & pugnes, & vincas, & victoriam de teipso reportes? An omnis creatura Dei fortitudine armata, quæ pro te contra insensatos, id est, contra vitia, pugnat (dum Angeli te circumdant, & homines te humanæ vitæ miserias suis afflictionibus edocent, & reliquæ res sua pulchritudine & vtilitate, & suauitate in suum creatorem amandant) non poterit te ad expugnandam perfectionem, & ad superandas vitiosas consuetudines adiuuare? Satis degeneris animi es, si tantis prædiis suffultus, non vales cum hostibus ligatis configere, & cum aduersariis non existentibus, manus conferere. Dæmones enim hostes ligati sunt, quos Christus sua morte ligauit, & ne nisi solo latratu nobis nocerent, suis doloribus compediuit. Et peccata sunt velut aduersarij non existentes, quia eorum esse, est non esse, dum in virtutis, aut bonitatis priuatione consistunt. Imò & satis blasphemus eris, si audeas in Deum os apponere, & tecum ipse cogitare, quia Dei potentia adiutus, non poteris mentem tuam in fastigium perfectionis attollere. Ne ergo hanc tibi ipsi maculam innotas, cõsidera te esse vnum ex Elephantibus, quorum dentes mystico Salomoni, id est, Christo, in libro Regum oblati sunt. Si enim isti, vt putat Eucherius, magnos peccatores designant, quem maiore peccatorem putare debes te, qui multum peccasti, & parum de peccatis doluisti, & perfrecta fronte vitam tuam quasi secundum externam speciem solum emendasti. Ad diligentiam ergo non hominis, sed Christi Redemptoris tui, & ad eius imperium mansuesce: ac præceptis tui liberatoris obtempera, vt te armis cœlestibus armet, & ad prælium contra inuisibiles hostes erudiat. Admitte supra te, ad modum illorum elephantorum, quorum sic mentio in Machabais, turrim legis Euangelicæ ligneam, machinis præceptorum, & consiliorum instructam, & virtutibus tamquam vitis bellatoribus communitam, qua in hostes irruas, & ipsorum dolos, & conatus euertas. Si autem adhuc in te iram, & indignationem ad pugnantem non sentis, inspicere sanguinem vuae, aut racemi illius, quem exploratores terræ promissa in veche deportarunt (& vt Ambrosius ait, significat Christum Iesum) cuius aspectu ad prælium ineundum exciteris. Sic dentes tui pacifico regi ad ornam offerentur, & meditatio tua his dentibus designata, vt Origenes putat, qua mysteria cœlestia comunius, non arida & inutilis erit, sed dum affectus & desideria excitat, &

Sap. 5.

3. Reg. 10.
Euch. li.
1. formu-
la spiri-
tualium.1. Machab.
6.Num. 13.
Ambr. 1.
de fide c.
9.

opera

opera actusque componit, tuæ mentis ornatu deserviet.

Facilis ergo nobis est ad perfectionem, & vitæ puritatem accessus, quia semper se maximam, & primo aspectu inaccessibilem, non vitibus humanis assequimur, sed Spiritus sancti afflatu ad illam impellimur, & efficacissimis Dei auxiliis; & omnium creaturarum (vt ita dicam) monitis, ad eam capessendam adiuvamur. Nec parum hanc facilitatem aperit vitiorum; ac veræ virtutis facies, quæ sese oculis nostris obiciunt, & vtriusque monita, quibus nos sui sequelam persuadere nituntur. Si enim id amamus, quod sub specie boni & pulchri nobis proponitur, si illi credimus, cuius auctoritate, aut suasionè conuincimur, quis nonvideat facillimum esse virtutem diligere, & eius præceptis obedire, & difficillimum (si sensus noster integer esset) vitia diligere, & eorum iussis obtemperare? Perfecta virtus clara est, vitium obscurum, & tetrum; virtus pulchra, vitium fœdum, & execrabile: virtus honesta, vitium inhonestum, & turpe illius facies ita pura, & illibata est, vt oculos honorum & malorum capiat, istius aded impura & maculosa, vt nunquam nuda appareat, sed quantum potest, virtutis ipsius tegumento tamquam fūco se contegat. Et ideo Hieronymus ait: Venena non dantur, nisi melle circumlita, & vitia non decipiunt, nisi sub specie vmbraque virtutum. Igitur facilius est virtutem, & animi puritatem colere, quam vitis enormibus & horrendis, aut larvis deformibus adherere. At quibus verbis vitium, & quibus vera virtus nos ad sui sequelam hortantur? Certè illius verba puerilia sunt, quæ solos stultos, & sensibus pueros, decipient, tamquam in sola impura voluptate fundatissius gratia & prudentia, quæ, quò quis sapientior est, eò ipsum efficacius conuincunt, velut æterna & certissima veritati subnixæ. Hinc hominem virtus, ait Prosper, admonet suæ salutis, & vocat inde consuetudo vitiosa descendere à se volentem remoratur, & paulisper à se auerso, nec ad virtutem plene cōuerso vilitatē voluptatis admonitione blanditur: & omnes illecebras, quibus olim perditè fruebatur, ostendit. Turpia quoque desideria, quibus vincitur, immittit, ac iam penè fastidienti blandum nescio quid molliter insuffurat: & supplicat, ne præponat mollibus dura, lætis tristitia, certis dubia, præsentī voluptati futura. Cogitet: quàm pœnale sit, atque difficile dulcibus catere deliciis, illecebris renunciare carnalibus, abstinentiæ iuhis grauari laboribus, ieiuniorum, ac vigiliarum cōtinuatione torqueri, certa carnis afflictione præmium dubiæ remunerationis ambire, contra Diabolum decipiendi peritum resistendo arma corripere, insidias eius, ac fraudes vigilantis animi cautione vitare, quàm denique miserum sit, enormitate tantæ asperitatis euctum, ac Diabolica fraude deceptum, ad repudiata redire, voluptatibus, quas abiecerat, frui, & omnibus, quæ incautè laboriosum suscipiendo propositum contempserat, delectari. His & talibus vitiosa consuetudo, dubium sanctæ definitionis affligit. Virtus contra morantem confidenter obiurgat, ad delectationes puras, castasque delicias, quibus fruuntur, omnes sui amatores inuitat: offert nudo iustitiæ vestimentum, illuminato sui apparatus demonstrat ornatum; dissidenti de se protectionis suæ promittit auxilium: hortatur, & prouocat, vt definitionis ambiguitate deposita, propositum spirituale suscipiat: perseueraturum se in suscepto labore propositi sui, non sua possibilitate, sed Domini misericordie confidat: nec suis viribus, sed gratiæ omnipotentis fretus auxilio, contra Diabolicas impugnationes

A victicia arma corripat. Cogitet quanti, & quantæ potuerunt, & possunt, quod se posse desperare: vnde illi, vel illa potuerunt, inde se posse firmiter credat: certa spe spiritualia carnalibus, & terrenis celestia, & futura presentibus anteponat. O quam dissimilia verba, quàm diuersa monita, quàm distantes exhortationes, vitium, & virtus instillant! quàm stultæ illæ, quàm prudentes istæ aures nostras pulsant, cor prouocant, mentem inuitant. Illæ solam puerilem voluptatem, & segnitiam, & dissidentiam obvolunt, hæ certissima animæ bona fortitudine ad ea consequenda, & diuinæ benignitatis auxilia prætentunt. Vitij verba astutia, & leuitatis amica, sub magna vocum serie nihil aliud, quàm venenum celant iniquitatis, sermones verò virtutis modestiæ, & grauitatis pleni sub breui oratione monita comprehendunt salutis. At si ipsa paulisper habitum tantæ humilitatis deponeret, & seipsam non ad vanitatem, sed ad veritatem, & salutem nostram ostentaret, quæ verba tam grauiæ, tam efficacia, tam potentia ad nos conuincendos proferret?

B Ego sapientia, diceret, habito in consilio, & eruditus intersem cogitationibus. Ego pretium, & quidem eximium, quo homines mortales ad immortalitatem perueniunt. Ego gemma pura, & splendida, qua animæ sanctæ exornantur. Ego thesaurus, cuius possessione omnes Angeli, & sancti discedunt. Ego altitudo, ex qua tum cœlestia tum terrestria conspiciunt, & quale vnumquodque sit manifestè cognoscunt. Ego claritas à sole iustitiæ ad mortales delapsa, ciuitas Regis magni, & imago pulcherrima regni cœlorum. Per me homines antea inimici, se in Dei amicitiam ac familiaritatem insinuant, & animæ sanctæ ad filiarum, & sponsorum Dei dignitatem ascendunt, & felicitatem omnem huic mortali vitæ cognatam acquirunt. Ego inter vniuersa Dei opera euidenter emineo, cuius possessionem solis charissimis scio esse concessam, quæ templum Dei fiant, & omnis sceleratis impuritatem abiciant. Mecum sunt diuitiæ, & gloria, puræ delicia, & iustitia. Melior est fructus meus & vtilior auro, & lapide pretioso, & gemina mea argento electo. Ego mater pulchritudinis & pacis, qui me habentes securos facio, & me diligentes in incredibilem libertatem adduco. In me inuenitur cogitatio sancta, concupiscentia pura, & ex Dei prouidentia fiducia firmissima. Ego cupientes me, illumino, quærentes inflammo, sectantes libero, possidentes roboro, & in ipsis omnem iniquitatem consumo. In me omnis gratia vitæ, & veritatis, & misericordia omnipotentis exaudiat; in me omnem donum, omnis honor, & omnis inimici victoria: in me omnis spes vitæ & virtutis. Transte ad me omnes qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini, quia spiritus meus super mel dulcis, qui nec in ipsa morte amarefcit, & hereditas mea, quam amicis meis habeo præparatam, super mel & fauam. Memoria mea in generationes seculorum, quam nulla inuidia maleuolorum scelerat, nulla peruersitas iniquorum imminuet, nulla temporis duratio delebit. In nunc piger, & tepide religiose, in nunc lupe sub habitu ouis auide depradator, posside commoda, cumula suppellectilia, ambi honores, dilata tui nominis phylacteria, semper egenus eris, semper pusillus, & nunquam tranquillitatem obtinebis. In nunc otiositatis amator, confere manus, aur absconde eas sub ascella, nūquam leuibus peccatis ablineas, nunquam tuam iram, & ambitionem, & prauos affectus cohibeas, nunquam dæmoni humilitatis & obedientiæ armis relictis: obliuiscere pristina exercitia orationis, distractioni te trade, vanis colloquiis

Prou. 8.

Prou. 8.

Ecl. 24.

Hier. epistola ad
Lazarum de
inf. filie.

Prosper. lib.
3. de vita
contemp.
c. 16.

Bonou.
ip. cub. ad
scipin. ad
finem.

iniste, & negotiis saecularibus meum tuam sub prae-
textu pietatis implica. Scito tamen, quod animam
tuam periculo damnationis exponis, quae ex paruis
ad magna ruit, & ex ista mendicitate ad extremam
paupertatem veniat: aut quod certissimum est, semper
eris fratribus scandalo, Praeclaris oneri, tibi ipsi ama-
ritudini, & numquam perfectionem consequeris. Ecce
Domine, ut dixit Seraphicus doctor tuus, pul-
chrum depinxi hominem pictor saeculus, & infinitis
imperfectoribus, & miseris plenus perfectionem
descripsi, sanctitatem, ut potui, delineavi, & spon-

Am diu desideratam, numquam tamen a me habitam
laudibus satis exilibus extulisti: iam, si forte haec par-
ticula mea opella desiderio tuae gloriae elaborata tibi
placuit, huius laboris praemium, apud quem non
moratur opus mercenarij usque mane, ut consilium
repidorum longe sit a me, ut eorum scilicet vitam in-
cipiam fugere, & ipsorum mores declinare. Da, ut
perfectos, quos certissime amo, & veneror, deside-
riis sequar, operibus prosequar, & post eorum ali-
qualem imitationem, te mercedem meam, & praemium
meum desideratum accipiam. Amen.

Leni. 19

ORATIO AD POSTVLAN- dam perfectionem.

DEVS meus, & omnia, omnis perfectionis fons, ac sanctitatis origo, qui
nos tui similes, sanctos nempe, atque perfectos fieri voluisti, & ore v-
nigeniti Filij tui, ac sanctorum magistri ad perfectionem induxisti il-
lis verbis: Estote perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est:]
& ne difficultatem aut impedimenta saeculi causaremur, a laqueis saeculi eripuisti,
& ad statum perfectionis, & scholam omnis sanctitatis vocasti, expande sinus be-
nignitatis tuae, & manus liberales aperi, ut in nos perfectio se demittat, & larga
omnium virtutum benedictio descendat. Aufer, Domine suavissime, omnes ini-
quitates nostras: dele sceditates nostras, ne aliquid sit in nobis, quod perfectioni
obstet, quod puritati contradicat, quod aduentum in nos magna cuiusdam san-
ctitatis impediatur. Sic autem purificatos donis tuis comple, beneficiis cumu-
la, sanctis desideriis excita, & feruore spiritus reple, ut nunc di-
gnum sanctitatis receptaculum, & post hanc vitam glo-
riae tuae, ac tui ipsius habitaculum effici
mereamur. Amen.

